

Gøgen – en snylter

Fra maj til midt i juli kan gøgens kukken høres ved Gundsømagle Sø. Gøgen udruger ikke sine egne æg, men lægger dem i stedet i andre fugles reder – helst i reder af samme slags som hun selv kom til verden i. Ofte optræder et rørsangerpar som "plejeforældre" for en stor gøgeunge. Sidst på sommeren kan man være heldig at se en rørsanger, der mader en gøgeunge, der er tre gange større end den selv. Plejeforældrene må så helt op på ryggen af gøgeungen for at mada den.

Gundsømagle Sø

Gundsømagle Sø og dens nærmeste omgivelser blev købt af Fugleværnsfonden i 1985. Op gennem 1950erne og 60erne modtog søen store mængder urensset spildevand, hvilket til slut tog livet af Nordsjællands måske mest fuglerige sø. Søen lider fortsat under fortidens synder og desværre er der ikke udsigt til en forbedring i de næste mange år. Selvom det ser sort ud med søen, er der stadig meget at opleve ved Gundsømagle Sø. Prøv den spændende natursti, der leder den besøgende gennem fuglerig naturskov, ellesump, pilekrat, eng og rørskov. Prøv en gåtur på den nye gangbro som leder dig ud i rørskoven. Fra de to fugletårne er der en fantastisk udsigt over søen. God tur!

Kørselsvejledning

Østrup: Kør til landsbyen Østrup i østenden af søen. P-plads i vejsvinget over for Østrupgård. Der er busholdeplads i Østrup.

Kirkerup Mark: Fra vejen mellem Kirkerup og Østrup går en mindre markvej ned til sydsiden af søen. Ikke egnet til kørsel.

Adresse:

Store Valbyvej 271, 3670 Veksø Sjælland
N: 6179966, E: 699786 (UTM 32 ETRS 89)

Velkommen til Gundsømagle Sø Nordsjælland

Tekst: Allan Gaudio Nielsen - Tegninger: Carl Christian Tofte
Tryk: Narayana Press, Gylling - Sommer 2017

Fugleværnsfonden

Vesterbrogade 138-140
1620 København V
Tlf. 3328 3839, E-mail: fvf@dof.dk
www.fugleværnsfonden.dk

Sommer

Kærsanger

Rørsanger

Fiskehejre

Rørspurv

Skægmejse

Stær

Rørhøg

Gøg

Vandriksse

Nattergal

På opdagelse i rørskoven

Den vidtstrakte rørskov ved Gundsømagle Sø opleves bedst fra gangbroen ved det vestlige fugletårn. Rørhøgen er rørskovens rovfugl. Fra april til oktober kan man opleve den glide let hen over tagrørene med vingerne i V-stilling på jagt efter mosegrise og fugle. Den smukke skægmejse yngler i rørskoven tæt ved gangbroen. Er man lidt tålmodig,

kan man være heldig at komme helt tæt på en lille flok. I kanten af rørskoven sniger fiskehejren sig lydløst rundt på jagt efter fisk, mus og nogle af de mange frøer, der lever ved søen. Vandriksen ser man sjældent – den lever skjult i rørskoven. Til gengæld høres den ofte i yngletiden, hvor hannen markerer sit territorium med høje "grisehyl".

Fugle i eng og krat

Hvor rørskoven bliver til pilekrat, yngler nattergalen. Nattergalens kraftige, klukkende og boblende sang kan høres fra begyndelsen af maj til Sankt Hans. Hvor pilekrattet går over i eng, holder kærangeren til. Kærangeren er en mester i at efterligne andre fugles sang og kald. I sangen kan indgå efterligninger af over

100 afrikanske fuglestemmer, lært i vinterkvarteret. De mange forskellige lyde gør, at man kan kende den fra rørsangeren, som den ligner meget i udseende. Fra maj til midt i juli kan gøgens kukken høres ved Gundsømagle Sø. Fra toppen af en pilebusk spejder den efter rørsangerreder, hvor den kan lægge sine æg.

Gå på opdagelse i Gundsømagles natur

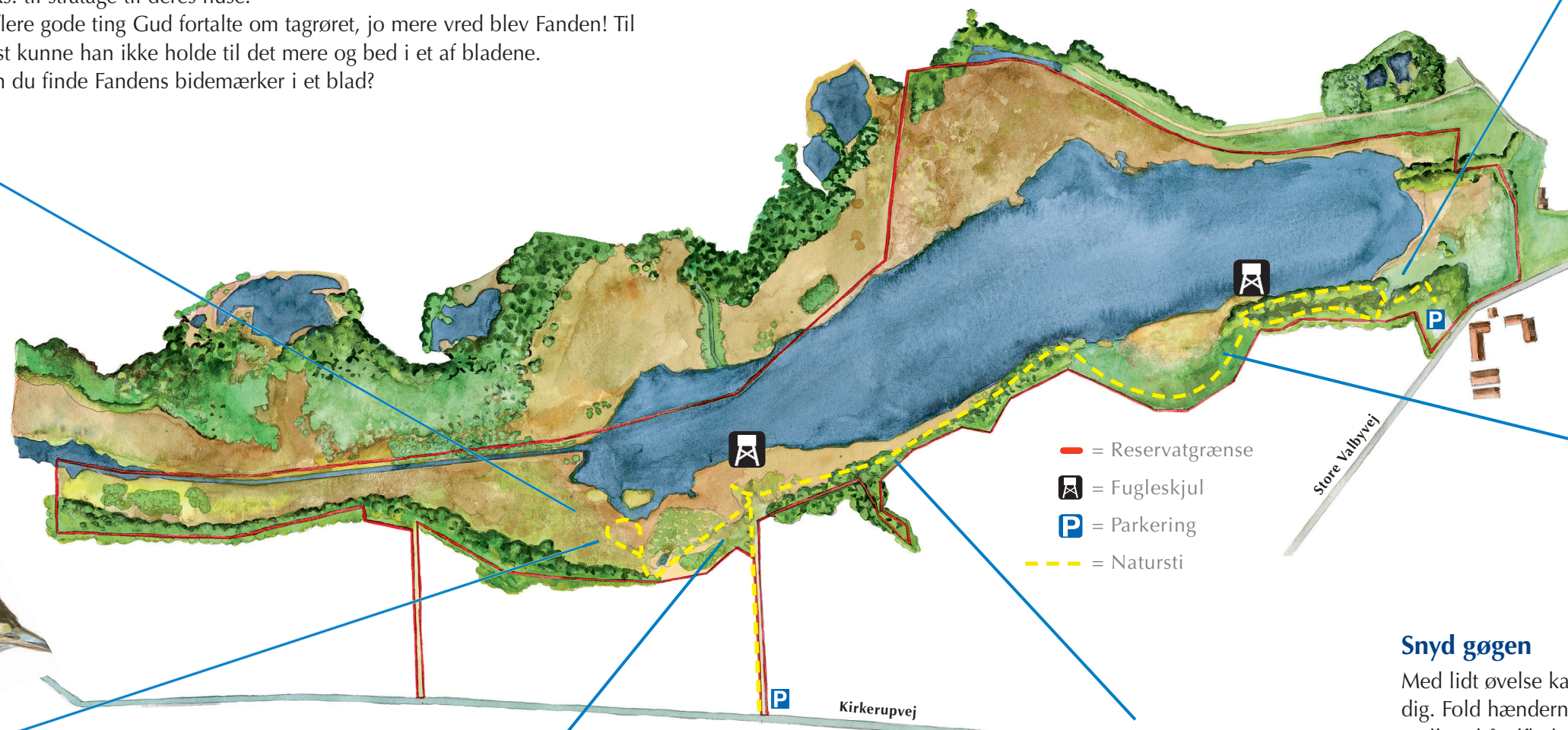
Fandens bidemærker

Engang var Gud og Fanden ude og gå en tur. Gud viste Fanden nogle af alle de smarte ting, han havde opfundet, bl.a. tagrøret. Tagrøret kan sætte "børn" i verden på to måder, dels ved at lave rodskud og dels ved at sprede sine frø. Bladene kan dreje sig om stænglen, så de alle vender samme vej. Når det blæser – så knækker tagrøret ikke, selv i den værste storm. Endelig kan menneskene bruge dem til mange gavnlige ting, f.eks. til stråtage til deres huse.

Jo flere gode ting Gud fortalte om tagrøret, jo mere vred blev Fanden! Til sidst kunne han ikke holde til det mere og bed i et af bladene. Kan du finde Fandens bidemærker i et blad?

Kan du hypnotisere en frø?

Her på engen lever der en masse brune frøer. Vidste du, at det er let at få en frø til at ligge stille i din hånd? Prøv at fange en frø. Vend den om på ryggen, og kild den lige så forsigtigt på maven. Bing! Den er nu hypnotiseret og vil ligge helt stille i cirka 10 sekunder!

Snyd gøgen

Med lidt øvelse kan du få en gøg til at komme helt hen til dig. Fold hænderne over hinanden, så der dannes et hulrum mellem håndfladerne. Saml nu tommelfingrene over venstre pegefinger, og pust så ned i det hulrum, der dannes mellem tommelknoerne. Nu skulle der gerne fremkomme en dyb lyd, som med lidt øvelse kan lyde som en gøgs kukken. Det virker dog kun om sommeren – resten af året er gøgen i Afrika og kan derfor ikke høre dig kukke.

Skrat – skratteat...

I rørskoven, som omkranser Gundsømagle Sø, lever en tæt bestand af rørsangere. Ligesom hos de fleste andre rørskovsfugle høres rørsangeren mere, end den ses. Sangen er monoton og snerrende – som et uendeligt og langsomt foredrag. Rørsangerens rede er en lille "hængekøje" af strå og blade, som hænges op mellem 4-5 tagrør.

Urtete i sumpen

På fugtige områder langs trampestien og ude i rørsumpen ved gangbroen vokser den velduftende vandmynte. Gnider man lidt mynteblade mellem fingrene, dufter der dejligt af pebermynte. Af planten kan man også lave en dejlig urtete ved at hælde kogende vand over de tørrede blade.

Lyt til nattergalen

I maj og juni genlyder krat og rørskov af fuglesang. Hvor rørskoven bliver til pilekrat, yngler nattergalen. Nattergalens kraftige, klukkende og boblende sang kan høres fra begyndelsen af maj til Sankt Hans.